

Zusammenfassung

Hlubočky (Kat. Hlubočky IV, Bez. Olomouc), Burg Hluboký. Hochmittelalter. Burg. Geländebegehung.

Lukáš Hlubek, Zdeněk Schenk

Hlučín (okr. Opava)**Mírové náměstí, parc. č. 2/4.**

Vrcholný středověk, novověk. Město. Záchraný výzkum.

Záchraný archeologický výzkum prováděný v červenci až září 2019 Národním památkovým ústavem, územním odborným pracovištěm v Ostravě byl vyvolán plánovanou přístavbou v zadní části parcely 2/4. V čele plochy stojí dům, který je součástí severozápadní fronty Mírového náměstí. Město Hlučín bylo založeno Přemyslem Otakarem I. v polovině 13. století (uvádí se datum 1256) a patřilo pod tehdy správní hrad Landek (Chrástecský 2006). Zkoumaná parcela díky své poloze při náměstí byla pravděpodobně jedním z prvních osazených městišť, proto se v zadní části předpokládalo hygienické a hospodářské zázemí středověkého domu.

Během výzkumu se ukázalo, že terén byl zřejmě v 2. polovině 20. století snížen, podloží se nacházelo již v hloubce 0,3–0,4 m pod planýrkami tvořenými převážně stavební destrukcí. Podél jižní a západní strany parcely stály až do 80. let minulého století hospodářské budovy z 20. let, k nim patřilo také rozsáhlé lichoběžníkovité hnojiště ve středu dvora a recentní kanalizační systém. Ze starších situací se dochovaly kromě nevýrazného souvrství především zahloubené objekty. Jednalo se o několik vápenných jam obdélného půdorysu ze 17.–19. století. V západní části, na rozhraní parcely a ulice Pode zdí, byl částečně prozkoumán kruhový objekt (průměr 2,5 m), zřejmě studna, který zanikl v 17. století.

K zmiňovanému hospodářskému a hygienickému zázemí středověkého domu patřilo pět vrcholně středověkých objektů a také několik kúlových jam, z nichž se minimálně ve dvou případech jednalo o pravidelný liniový systém. Objeveny byly dvě kruhové, lehce trychtýřovité jámy s mírně konvexním dnem, ostatní tři výkopy měly čtvercový až obdélný půdorys. Právě v kvadratických objektech se podařilo zachytit zbytky proutěné konstrukce, byť jen ve formě otisků podél stěn nebo jako plytké, nicméně výrazně viditelné kúlové jamky v půdoryse dna (obr. 40). Zatímco objekt 511 měl v každém rohu po jenom drobném kúlu, stěny zbývajících dvou (obj. 541 a 590) lemovala soustava do dna zapuštěných prutů s omazávkou ze světlé jílovité hlíny. V objektu 590 bylo proutí zpevněno horizontálně připevněným trámkem nebo deskou, původní profilaci a rozměry nebylo možné určit, dochovaný fragment nesl stopy značného ohoření. Výplň objektů tvořily hlinité zasypy vesměs s velkým podílem komponentů naznačujících požár (uhlíky, ohořelé zbytky dřev a v několika případech i velké fragmenty mazanic). Vzhledem k velmi podobnému charakteru zasypu lze soudit, že zanikly během jednoho časového horizontu, snad v důsledku požáru. Funkčně by bylo možno interpretovat kruhové jámy jako jímky či zásobnice. Objekty s dřevěnými konstrukcemi můžeme na základě zjištěných analogií s velkou pravděpodobností označit za jímky (Blusiewicz 2017). V žádné z nich však nebyl pozorován charakteristický odpadní obsah, objekty zřejmě před svým zánikem fungovaly pouze krátce, nelze však vyloučit ani variantu, že absence této výplně zapříčinilo zdejší výsoce propustné podloží tvořené žlutým až okrovým pískem. Získané keramické zlomky náležejí ke keramické produkci 1. poloviny 14. století, nejméně dvě rekonstruované nádoby však odpovídají morfologii a technologii typické spíše pro výrobní tradici 2. poloviny 13. století.

Obr. 40. Hlučín, Mírové náměstí. Půdorys obj. 590 se stopami proutěné konstrukce po obvodu dna. Foto R. Ťulpík.

Fig. 40. Hlučín, Mírové náměstí (Square). Plan of the pit No. 590 with traces of the wattle revetment around the bottom. Photo by R. Ťulpík.

Literatura

- Blusiewicz, K. 2017:** Konstrukcje ciesielskie w budownictwie drewnianym późnośredniowiecznego Pucka. In: M. Starski (ed.): *Puck. Kultura materialna małego miasta w późnym średniowieczu*. Warszawa: IA UW, 93–124.
- Chrástecský, M. 2006:** *Hlučín 1256–2006, 750 let města*. Hlučín: Muzeum Hlučínska.

Summary

Hlučín (Opava District), Mírové náměstí (Square), plot No. 2/4. Middle and Modern Age. Town. Rescue excavation.

Barbara Marethová, Radim Ťulpík

Hulín (okr. Kroměříž)**„Hřebavec“.**

Doba hradištní. Sídliště. Záchraný výzkum.

Lokalizace: ZM ČR 1 : 10 000 list 25-31-07, 308:256, 351:63 od Z/J s. č.

Při rozšíření těžebního areálu Hulín byl kromě jednoho la-ténskému objektu (viz oddíl Doba železná) prozkoumán také reliktní mělce zahloubené chaty z doby hradištní s blízkým ohništěm, umístěným vně objektu. Hradištní nálezy v této poloze patří pravděpodobně k nejstaršímu horizontu osídlení, zachycenému při přeložce Němčického potoka v roce 2014 v poloze „Hřebavec za drahou“ (Popelka 2015, 261–262; Geislerová, Parma a kol. 2018, 231). Skryvkové práce a s nimi související výzkum budou pokračovat i v roce 2020.

Literatura

- Geislerová, K., Parma, D. a kol. 2018:** *Výzkumy – Ausgrabungen 2011–2016*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.
- Popelka, M. 2015:** Hulín (okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů* 56(2), 261–262.